7/1901

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sn.Güldal AKŞİT)

SAYI : B.02.0.007/00.288
KONU : Yazılı Soru Önergesi

24/02/2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: 20.02.2004 tarih ve 4442 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile İstanbul Milletvekili Sayın Güldal OKUDUCU'ya ait Yazılı Soru Önergesi hakkındaki bilgileri içeren cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Güldal AKŞİT
Devlet Bakanı

Ek: 1 Yazı (2 sayfa)

7/1901

T.C.
BAŞBAKANLIK
SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B.02.0.SHÇ.0.10.00.02/04-497
KONU: Soru Önergesi

ANKARA
19./.2/2004

T.C.
DEVLET BAKANLIĞINA
(Sayın: Güldal AKŞİT)

[illegible] tarih ve 202 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Güldal OKUDUCU'nun, Devlet Bakanı Sayın Güldal AKŞİT tarafından yazılı olarak cevaplanması istemi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verdiği **4442** sayılı soru önergesinde;

1- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumundaki bakılan çocuklara sıcak bir aile ortamında yaşama olanağı sunan-gönüllülük esasına dayalı, ancak ücretli de olabilen- "KORUYUCU AİLE" uygulamasında 2003 yılında koruyucu aile sayısı ne kadar artmıştır?

Önceki yıllarda başlatılan "ÖTEKİ ELİNİ DE SEN TUT" kampanyasını geliştirmeyi düşünüyor musunuz?

1- Koruyucu Aile Hizmeti kapsamında 2002 yılı içinde 69 çocuk koruyucu aileler yanına yerleştirilmişken 2003 yılında 75 çocuk bu hizmetten yararlanmıştır.

Halen 532 çocuk koruyucu aileler yanındadır ve bunların 461'i için koruyucu aile ücreti ödenmektedir.

Önceki yıllarda yapılan "Öteki Elini Sen Tut" kampanyası ile ülke düzeyinde hizmet tanıtılmış ve ilgi sağlanmıştır. Ulaşılan düzeyin korunması planlanmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Güldal OKUDUCU'nun, Devlet Bakanı Sayın Güldal AKŞİT tarafından yazılı olarak cevaplanması istemi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verdiği **4443** sayılı soru önergesinde;

1- Ülkemizde binlerce çocuksuz ailenin Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumundan evlat edinmek için sırada beklediğini, yine binlerce çocuğun yuva yurtlarda sıcak bir aile özlemi ile yaşadığını biliyoruz.

7/1901

2003 Yılı Bütçesi ile ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunca vermiş olduğunuz bilgilendirme sunumunda yıllara göre evlat edindirilen çocuk sayısının 2000 yılında 467, 2001 yılında 512, 2002 yılında 156, 2003 yılında 32'ye düştüğü görülüyor. Bu azalmanın sebebi nedir?

1- Evlat edinme yoluyla Genel Müdürlüğümüze başvuruda bulunan ve dosyası tamamlanarak sıraya alınan 7856 ailemiz bulunmaktadır. Evlat edindirilmek üzere aile yanına yılda ortalama 500 çocuğumuz yerleştirilmektedir. Aileler genellikle (0-1) yaş grubu çocuk evlat edinmek istemektedirler. Durumu evlat edindirmeye uygun olan çocuklarımız genellikle 3 grupta toplanmaktadır

a) Bulunmuş çocuklar,

b) Medeni Kanun'un 309. Maddesi anne ve babası tarafından Kurumumuzca evlat edinme hizmetinden yararlandırılmak üzere ilgili mahkemece rıza kararı alınan çocuklar,

c) Medeni Kanun'un 311. Maddesi gereği kim olduğu veya nerede olduğu uzun süreden beri bilinmeyen veya ayırt etme gücünden sürekli olarak yoksun bulunan, küçüğe karşı özen yükümlülüğünü yerine getirmeyen ana babanın çocukları, Genel Müdürlüğümüz politikası çocukların öncelikle aileleri ile birlikte yaşamalarının sağlanmasıdır. Aynı-nakdi yardımlarla yapılan desteklemelerle bu sağlanamıyorsa diğer bakım modelleri sunulmaktadır. Kurum bakımı en son düşünülen bakım şeklidir. Bir çocuğun evlat edindirme hizmetinden yararlandırılabilmesi için hukuksal olarak durumunun uygun olması gerekmektedir. Kamu vesayeti Ülkemiz yasalarında yer almadığından çocuk hakkında söz hakkı öz anne-babaya aittir. Durumu evlat edinmeye uygun olan çocuklar çoğu zaman kuruluşa giriş yapmadan evlat edinecek ailenin yanına yerleştirilmektedir. Kuruluşta bakımı sürdürülen çocuklar ise durumları evlat edindirmeye uygun olmamaları nedeniyle bu hizmetten yararlandırılmaktadır.

2002 yılında evlat edinme işlemleri tamamlanan aile sayısındaki düşme nedeni Yeni Medeni Kanun'un 305. Maddesi gereği küçüğün, bir yıl süreyle bakılmış ve eğitilmiş olması koşulunun getirilmesidir. 2003 yılı itibariyle 529 çocuk aile yanına evlat edindirilmek üzere yerleştirilmiş olup 320 evlat edinme işlemi tamamlanmıştır. İşlemi tamamlanan dosya sayısındaki düşüş Medeni Yasa ile getirilen bir yıllık bakım sürecinden kaynaklanmaktadır.

2- Türk Medeni Kanunun yeni şekli ile yürürlüğe girmesi üzerinden 2 yıl geçmesine karşın Evlat Edindirme Hizmetleri Tüzüğü henüz yürürlüğe girmemiştir. Sözü edilen Tüzük ne zaman çıkacaktır?

2- 22.11.2001 tarihli 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ile 03.12.2001 tarihli Türk Medeni Kanunun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun 08.12.2001 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak 01.01.2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu arada Adalet Bakanlığı Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 03.04.2002 tarih ve 479 sayılı yazısıyla tüzük hazırlanması hususunda Kurumumuz görevlendirilmiştir. 10.06.2002 tarih ve 3016 sayılı yazımızla tüzük tasarısı taslağı Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

7/1901

Adalet Bakanlığının 08.07.2002 tarih ve 1026 sayılı görüş yazısı doğrultusunda tüzük taslağı hazırlanmış ve 27.08.2002 tarih ve 448 sayılı yazımızla Aile ve Çocuk Hizmetleri Daire Başkanlığından yeniden hazırlanan tüzük tasarısı taslağı hakkındaki görüşlerinin bildirilmesi istenmiştir. Anılan Dairenin 18.09.2002 tarih ve 1184 sayılı görüşleri de dikkate alınarak düzenlenen tüzük tasarısı tüm Bakanlıklara gönderilmiştir. Bakanlıklar tarafından bildirilen görüşler dikkate alınarak hazırlanan Tüzük Tasarısı Taslağı 13.01.2003 tarihinde Bakan imzası ile Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğüne gönderilmiştir. Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 20.01.2003 tarih ve 380 sayılı yazısı ile tüzük tasarısı hakkında alınan görüşlerin 57. Hükümet dönemine ait olduğu belirtilerek bütün Bakanlıkların yeniden görüşünün alınmasının gerektiği bildirilmiştir. Bu nedenle tüm Bakanlıkların yeniden görüşleri alınmış ve bu görüşler doğrultusunda Tüzük Tasarısı Taslağında değişiklik yapılmıştır. Söz konusu taslak 03.09.2003 tarihinde Hukuk Müşavirliğimiz Avukatı, 1. Hukuk Müşaviri ile Aile ve Çocuk Hizmetleri Daire Başkanının parafı ile Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğüne gönderilmek üzere Bakan imzasına sunulmuştur. Bakanlık tarafından Tüzük Tasarısı Taslağı üzerinde incelemeye yapılmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Güldal OKUDUCU'nun, Devlet Bakanı Sayın Güldal AKŞİT tarafından yazılı olarak cevaplanması istemi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verdiği 4444 sayılı soru önergesinin;

1- Sokakta yaşayan ve çalışan çocuklar sorunu sosyal, toplumsal sorunlarımızın başında gelmektedir. Binlerce çocuğumuz büyük şehirlerin karanlık, izbe sokaklarında uyuşturucu alışkanlığı, suç örgütlerinin aleti olma, cinsel taciz, sağlıklarını kaybetme vb. risklerle karşı karşıya yaşamaktadır.

Bakanlığınız döneminde bu konuda yeni projeler geliştirilmiş midir?

1- **PROJE**

PROJENİN ADI: Sokakta yaşayan veya sokakta çalışan çocuklar sorununun bulunduğu illere yönelik çocuk ve gençlik merkezlerinin yeniden yapılandırılması.

PROJENİN GEREKÇESİ: Çocuk ve Gençlik Merkezleri; eşler arası anlaşmazlık, ihmal, hastalık, kötü alışkanlık, yoksulluk, terk vb. nedenlerle sokağa düşerek sosyal tehlikeyle karşı karşıya kalan çocuk ve gençlerin geçici süre ile rehabilitasyonlarını ve topluma yeniden kazandırılmak amacıyla kurulan yatılı ve gündüzlü sosyal hizmet kuruluşlarıdır.

Sokak çocukları; sokakta çalışan, sokakta yaşayan dilenen ve madde bağımlısı olan çocuklar olarak üç grupta oluşturmakta ve zamanla gruplar arası geçişler olmaktadır. Yani sokakta çalışan çocuk bir süre sonra sokakta yaşayan, dilenen ya da madde bağımlısı olan çocuk olabilmektedir.

Çeşitli merkezler aracılığı ile hizmet götürülmesine rağmen gün geçtikçe sayılarının arttığı tespit edilen sokakta yaşayan ve çalışan çocuklarımıza yeterli hizmet ağı oluşturmak

7/1904

amaciyla yeni uygulamalara ihtiyaç olduğu açıktır. Bu nedenle SHÇEK sorunların çözümüne yönelik yeni uygulamalar başlatmaktadır.

PROJENİN AMACI : Sokakta yaşayan ve çalışan çocuklara yönelik hizmet vermek üzere kurulmuş olan mevcut Çocuk ve Gençlik Merkezlerinin Sokakta çalışan çocuklar, sokakta yaşayan çocuklar, madde kullanan çocuklar, fuhuş sektörünün mağduru kız çocuklarına yönelik hizmet vermek üzere hizmetlerin ayrıştırılarak, ihtiyaç duyulan yeni hizmet birimlerinin açılması ve mevcut merkezlerin koşullarının iyileştirilmesi.

HEDEFLENEN KİTLELER : Sokakta çalışan çocuklar, sokakta yaşayan çocuklar, madde kullanan çocuklar, fuhuş sektörünün mağduru kız çocukları.

NOT: Proje üzerindeki çalışmalar sürdürülmektedir.

PROJE 2

PROJENİN ADI: Yaşam Yolu Projesi (Madde Bağımlısı Çocukların Tarımsal Rehabilitasyonu)

PROJENİN KISA TANITIMI: madde kullanmakta iken tıbbi tedavi gören çocukların, tıbbi tedavi sonrasında rehabilitasyonunun sağlanması ve akabinde mesleki eğitime yönlendirilmeye hazır hale getirilmesi.

PROJENİN KISA VE UZUN VADELİ AMAÇLARI :

KISA VADELİ AMAÇ: Madde kullanan çocukların tıbbi tedavi sonrasında planlı bir rehabilitasyon süreci geçirmesi halinde topluma yeniden uyumunun sağlanarak madde kullanımından tamamen uzaklaştırılabileceğinin görülebilmesi.

UZUN VADELİ AMAÇ: Bu projenin olumlu çıktıları ile hizmetin yaygın hale getirilmesi ve diğer kentlerdeki madde kullanan tüm çocuklara ulaşılması.

NOT: Hazırlanan proje Bakanlık Makamına sunulmuştur.

2- 2004 bütçesi ile ilgili Plan Bütçe Komisyonu sunumunuzda "Mevcut Kaynaklar ile SHÇEK Genel Müdürlüğünün tek başına hızla büyüyen bu sorunun üstesinden gelinmesi mümkün değildir" diyorsunuz.

Bu çocukları sokaklarda terk edemeyeceğimize göre Hükümet olarak ne yapmayı düşünüyorsunuz?

2-Ülkemizde sokakta yaşayan çocuklara yönelik hizmetler yasal olarak Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile devletin sorumluluğu altında yürütülmektedir.

7/1901

Anayasanın [illegible] ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu açıkça, "çocuk ihmali ve istismarı konusunda ivedi tedbirlerin alınmasını öngörmektedir. Bu çerçevede 2828 sayılı Yasanın [illegible] bendine eklenen 6. maddeyi ve 1997 yılında çıkan 572 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile sokakta yaşayan ve çalışan çocuklara hizmet vermek amacıyla hizmete açılan "**Çocuk ve Gençlik Merkezleri" eşler arası anlaşmazlık, ihmal, hastalık, kötü alışkanlık, yoksulluk, terk ve benzeri nedenlerle sokağa düşerek sosyal tehlike ile karşı karşıya kalan ve sokakta çocuk ve gençlerin geçici süre ile rehabilitasyonlarını ve topluma yeniden kazandırılmalarını sağlamak amacıyla kurulan yatılı veya gündüzlü sosyal hizmet kuruluşları** olarak tanımlanmıştır.

Yasaya dayalı [illegible] Eylül 2001'de, hizmetin etkinliğini ve standardını sağlamak amacıyla hazırlanan Yönerge [illegible] Ekim 2002'de yürürlüğe girmiştir.

1997 yılından itibaren sokakta yaşayan ve çalışan çocuklara yönelik hizmet vermek üzere özellikle ve öncelikle sokakta yaşayan ve çalışan çocuklar sorununun yoğun olarak görüldüğü illerde Çocuk ve Gençlik Merkezleri açılmakta ve sorunun içinde bulunan çocuk ve ailelerine yönelik destek hizmeti ve rehberlik hizmetleri verilmektedir.

Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde meslek elemanlarınca yapılan "Sokak Çalışmaları" ile çocukların kimlik bilgileri, adresleri, eğitim durumları, çalışma şartları, sokakta olma nedenleri gibi bilgiler alınarak çocukların merkezlere gelmeleri sağlanmaya çalışılmaktadır. Sokak çalışmaları sonucunda ulaşılan aileler ile yapılan görüşmelerde sokağın çocuklar açısından tehlikeleri hakkında bilgi verilerek, çocukları çalıştırmalarının suç teşkil ettiği anlatılmaktadır.

Bu çocuklar arasında sokakta yaşayan ve çalışan çocuklar ile birlikte, sokakta yaşama ve/ veya çalışma riski taşıyan çocuklarda yer almaktadır.**Risk altında bulunan çocuklar;** kardeşleri sokakta yaşayan ve/veya çalışan veya yapılan saha çalışmaları veya diğer sektörlerle (M.E.B Okulları) kurulan bağlantı [illegible] sonucunda elde edilen bilgilerle; göç etmiş, çok çocuklu ve ekonomik yoksunluk içerisinde olduğu tespit edilen ailelerin çocuklarıdır.Bu çocuklara ve ailelerine yönelik olarak Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde görevli meslek elemanları tarafından çeşitli mesleki müdahalelerde bulunulmaktadır.

Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde sokakta yaşayan ve çalışan çocuklara ilişkin yürütülen hizmetler aşağıda sunulmaktadır;

- Sokakta çalışan yada yaşayan çocukları saptamak, sokakta çalışan yada yaşayan çocukların üyeliklerinin öğrenilmesi, ailelerini araştırmak; tıbbi, psiko-sosyal değerlendirme yapmak.
- Bu çocukların, kendi içlerindeki ya da toplumdan gelecek tacizlere karşı korumak.
- Resmi kurumlara yönlendirmek,
- Aileye dönüş sürecine yönelik çalışmalarla çocuğu hazırlamak,

7/1901

* Sokakta uyuşturucu ve uçucu madde kullanımlarına ilişkin patolojinin teşhisini yapmak, tedavi planları hazırlamak,

* Acil ve acemide haller de gece barınma olanağı sağlamak,

* Tedavi sonrası çocuklarla mesleki rehabilitasyonu organize etmek,

* Eğitimine devam edemeyen çocukların okula devam edebilmeleri için gerekli maddi ve sosyal destek programlarını hayata geçirmek, öğrenimine devam eden çocukların ise ayrıca takip yardımcı ve okul-aile görüşmeleri ile okuldan uzaklaşma riskini ortadan kaldırmak, ilköğretim çağını geçmiş ve örgün eğitime yönlendirilemeyen çocukları ise meslek edindirme gibi faaliyetlere yönlendirmek ve işe yerleştirmek,

Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde meslek elemanlarınca yapılan "Sokak Çalışmaları" ile çocukların kimlik bilgileri, adresleri, eğitim durumları, çalışma şartları, sokakta olma nedenleri gibi bilgiler alınarak çocukların merkezlere gelmeleri sağlanmaya çalışılmaktadır. Sokak çalışmaları sonucunda yapılan ikna görüşmeleri ile yapılan görüşmelerde sokağın çocuklar açısından **tehlikeleri hakkında** bilgi verilerek, çocukları çalıştırmalarının suç teşkil ettiği anlatılmaktadır.

Merkezde 6-18 yaş grubu çocuklara hizmet verilmesi esastır. Ancak Merkezin bulunduğu ilin özelliği ve ihtiyaç duyulması halinde açılış onayında belirtilerek 18 yaşını tamamlamış gençlere de geçici bir süre hizmet verilmektedir.

Halen Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Bursa, Düzce, Sakarya, Çorum, Samsun, Mersin, Konya, Antalya, Kocaeli, Van, Diyarbakır, Şanlıurfa, Aydın, Siirt Kayseri, Adıyaman ve Denizli, Manisa ve Bolu'da illerde toplam 38 Çocuk ve Gençlik Merkezi bulunmaktadır.

2002 yılı Ocak-Haziran ayları sonu itibariyle, Merkezlerimiz aracılığı ile toplam ulaşılan çocuk sayısı 23.872'dir. Sokakta yaşayan çalışan çocuklara götürülen hizmetlere göre dağılım ise; hiç okula gitmemiş olan okula kazandırılan çocuk sayısı 1312, sosyal yardımla desteklenerek okula devam etmesi sağlanan çocuk sayısı 1382, aile yanına dönmesi sağlanan çocuk sayısı 9167, işe yerleştirilen çocuk sayısı 216, sosyal yardım alan çocuk sayısı 2389, korunma altına alınan çocuk sayısı 153, madde bağımlısı çocuk sayısı 1785 olup, bu çocuklar yukarıda sözü edilen madde bağımlılığı tedavi merkezlerine yönlendirilmektedir, çeşitli mesleki çalışma ve sosyal hizmet müdahalelerine rağmen çocuklarını sokakta çalıştırmakta ısrar eden ve bu nedenle suç duyurusunda bulunulan aile sayısı 361'dir ve ceza alan aile sayısı 79'dur.

Çocukları sokakta yaşamaya / çalışmaya iten nedenler;

Ailenin parçalanması (boşanma veya ölüm),

Ailenin eğitimsizliği (çocuk yetiştirmede bilgisizlik),

Ailenin çocuğu ihmal ve/veya istismar etmesi,

Aile içi şiddet (sokakta çocuğa şiddet uygulaması, anne – babanın birbirine şiddet uygulaması),

Çocuğun sokakta çalışıp, para kazanmasını teşvik edici kültürel değerler,

Yoksulluk,

Göç ve buna bağlı çeşitli uyum sorunları,

Sokağın çocuk için cazibesi (geniş özgürlük, kolaylıkla yiyecek ve para bulabilmesi),
Sosyal destek sistemlerinin zayıflığı,
Yasaların yeterince ve etkin olarak uygulanmaması,
Koruyucu ve önleyici sosyal hizmetlerin yetersiz oluşudur.

Türkiye'de sokak çocukları için yapılan araştırmalara genel olarak baktığımızda çocukların cinsiyet dağılımında % 90'nın erkek olduğu görülmektedir.Çocukların doğduğu İl merkezlerinin ağırlıklı Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi olduğu saptanmıştır.

Çocukların çalışma nedenlerine bakıldığında, büyük çoğunlukla ekmek parası, aileye ekonomik katkı, okul harçlığı içindir. Sokakta çalışan çocukların; bir kısmı eğitim – öğretim sürecini belli bir aşamada terk etmişken; okul yaşında olduğu halde okula hiç başlamamıştır.

Sokakta çalışan çocukların yaklaşık yarısı Türkiye'de zorunlu olan eğitim öğretim sürecine ya dahil olmamış ya da belli bir aşamasında terk etmiştir.

Sokakta çalışan çocukların çoğu tüm gün sokaklarda çalışmakta ve akşam 21.00 sularında evine dönmektedir. Bu veri çocukların önemli oranda eğitim sürecinin dışında oluşuyla da paralellik göstermektedir.

Sokakta çalışmaya başlama yaşı oldukça erken başlamaktadır. Bir kısmı beş yaş ve altında bu işleri yapmaya başlamaktadır. Ama esas yoğunluk 7-11 yaş arasındadır. On iki yaşın sonrasında da bir düşme eğilimi gözlenmektedir.

Sokakta çalışan ve çalışan çocuklar sorunu toplumsal bir sorundur ve başta aileler olmak üzere toplumu ve tüm kamu ve özel kuruluşlara, sivil toplum örgütlerine görevler düşmektedir. 2828 sayılı Kanun kapsamında görev bu soruna hizmet götürmek SHÇEK Genel Müdürlüğünün görevi olmakla birlikte sokak çocuğu sorunu çeşitli sorunların bir bileşkesi olduğundan çok yönlü işbirliği ve koordinasyona içeren bir rehabilitasyon sürecidir. Toplumda sokak çocukları konusunda duyarlılığı artırmak amacıyla kamu, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ile Çocuk ve Gençlik Merkezlerinin işletilmesine ilişkin Protokoller yapılmakta, anılan çalışmalarda profesyonel yaklaşım ile gönüllü katılımcıların sorunun çözümü doğrultusunda önemli katkılar doğurduğu görülmektedir.

Diyarbakır Kentinde Sokakta Çalışan Çocukların Rehabilitasyonu Projesi; 25.05.1999 tarihinde SHÇEK Genel Müdürlüğü, GAP İdaresi Başkanlığı, ILO/IPEC arasında imzalanan protokol ile "Diyarbakır Kentinde Sokakta Çalışan Çocukların Rehabilitasyonu Projesi" uygulanmaya başlanmış ve Proje "25. Yıl Çocuk ve Gençlik Merkezi" tarafından yürütülmüştür. Proje 2001 yılı sonu itibariyle kurumumuz uhdesine bırakılmıştır. Proje süresince 833 çocuğa ulaşılmış ve ulaşılan çocukların ebeveynleri ve kardeşlerine de koruyucu-önleyici ve rehabilite edici mesleki müdahalelerde bulunulmuştur.

-Temmuz 2000 tarihinden itibaren Genel Müdürlüğümüz ve ILO/IPEC arasında imzalanan Protokol ile 1999 Marmara depremi sonrası, ailelerin yaşadığı ekonomik yoksunluklar nedeniyle, çalışan çocukların artacağı varsayımından hareketle, Gölcük ve Adapazarı'nda, "Çalışan Çocukların Rehabilitasyonu ve Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi Projesi" başlatılmıştır.

7/1901

Proje ile bugüne kadar 6-14 yaş grubu 1067 çocuğa ulaşılmıştır. Ulaşılan çocuklar arasından 307 si çalışma riski taşıyan çocuklardır. Bu iki merkez ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve ILO/IPEC arasında imzalanan Protokol sonucu açılan ve Yalova'da bulunan diğer merkez Ocak 2003 itibariyle Bakanlığımız bünyesine bırakılmıştır.

-"Çocuk İşçiliğinin En Kötü Biçimlerinin İzmir'de Seçilmiş Sınai Meslek Dallarında 2003 Yılı İtibariyle Sona Erdirilmesi Projesi"; 2000 yılı itibariyle SHÇEK Genel Müdürlüğü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, ILO/IPEC arasında Protokol imzalanmış ve İzmir'de seçilmiş sınai dallarında 15 yaş altındaki çalışan çocukların seçilmesi ve bu alanlardaki en kötü koşullarda çalışan 15-18 yaş grubundaki çocuklarında çalışma koşullarının iyileştirilmesi yolu ile Türkiye'de tehlikeli sektörde çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasına katkı sağlanması amaçlanmıştır.Proje 2003 yılında sonlanacaktır. Projede 1500 çocuk ve aile hedef kitle olarak belirlenmiştir.

- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından çocuk haklarının koruması alanında destek sağlamak, çocukların temel ihtiyaçlarını karşılamak ve çocukların tam potansiyellerine ulaşmak üzere bakımlarını genişletmek amacı ile görevlendirilmiştir. Amaçlarından biri de ülkelerde yürütülen programları ile çocuk haklarının eşit şekilde kullanılmasını teşvik etmektir. Bu kapsamda Türkiye Cumhuriyeti ve UNICEF arasında akdedilen 02 Şubat 1951 tarihli Temel Anlaşma çerçevesinde iki taraf arasındaki işbirliğinin temelini oluşturmaktadır. T.C. Hükümeti ve UNICEF 2001- 2005 Ana Uygulama Planı işbirliği kapsamında hazırlanan programlara bakıldığında; Program 1: Erken Çocukluk Döneminde Bakım Alt Projeleri 1.1 Anne ve Çocuk Sağlığı ve Beslenmesi, 1.2 Anne ve Çocuk Gelişimi, Program 2: Çocuk ve Adölesan Gelişimi ve Korunması, alt projeler, 2.1 Çocuk Dostu Öğrenme Merkezleri, 2.2 Adölesan Sağlığı ve Gelişimi, Özel Korunmaya Muhtaç Olan Çocuklar, Program 3: Politika Geliştirme ve Toplum Katılımının Güçlendirilmesi, alt projeler 3.1 Kadına ve Kadına Sunulan Temel Hizmetlerde Yerel Kapasite Geliştirme ve Alana Dayalı Program Yönetme Yaklaşımları, 3.2 Tanıtım ve Toplum Katılımının Güçlendirilmesi, 3.3 Kadın ve Çocuk Bilgi Ağı 3.4 Afetler ve Acil Durumlara Hazırlık projelerinden Söz Konusu program ve alt projelere ilişkin olarak, Genel Müdürlüğümüz koordinatörlüğünde Sağlık, Adalet, Milli Eğitim, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü işbirliğinde yürütülen Program 2; Çocuk Adölesan Gelişimi ve Korunması alt proje 2.3 Özel Koruma Tedbirlerine Muhtaç Çocuklar ile Program 3.2 Tanıtım ve Toplum Seferberliği. Alt Proje 3.2 Tanıtım ve Toplumsal Seferberliğe ilişkin çalışmalar Aile ve Çocuk Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

Bakanlığımıza bağlı SHÇEK Genel Müdürlüğü kurumlarında korunma ve bakım altında bulunan çocuk sayısı kadar sokakta yaşayan çalışan çocuğa da ulaşılmış, hizmet sunulmuştur ve sunulmaya devam edilmektedir. Sokakta yaşayan ve çalışan çocuklar Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde 24 saat hizmet alabilmekte ve bu çocuklara beslenme, giyim kuşam okul malzemeleri gece barınma olanağı, sokaktan uzaklaşmalarına yardımcı olacağı bilinen boş zaman etkinlikleri, ailelerine ayni ve nakdi yardım hizmeti, vb. hizmetleri sunmaktayız.

Yine odak noktası sokakta yaşayan ve çalışan çocuklara yönelik olmamakla birlikte risk altındaki kişilere yönelik koruyucu ve önleyici hizmetlerin sunulduğu kuruluşlarımızdan birisi de " Toplum Merkezleri" dir.

7/1901

Toplum Merkezleri büyük şehirlerin yoğun göç alan, gecekondulaşmanın ve sosyal sorunların yoğun yaşandığı bölgeleri ile kalkınmada öncelikli yörelerde hizmete açılmakta ve yöre halkının sorunları ve çözüm yolları üretme konusunda bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Halen 27 ilde 33 Toplum Merkezi hizmet vermekte olup bu kuruluşlarımızdan açılışlarından 2003 yılı sonuna kadar yaklaşık 250.000 kişi yararlanmıştır.

Bilindiği üzere en büyük yatırım insana yapılan yatırımdır, özellikle Bakanlığım sorumluluğunda bulunan çocuk, kadın ve aileye yönelik yatırımlar toplumun geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Yukarıda sayısını belirttiğim ve çok ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkan sokakta yaşayan ve çalışan çocuklar sorununun çözümünü multi disipliner bir çalışma ve ciddi bir bütçe gerektirmektedir.

Bu alanda bugüne kadar kısıtlı bir bütçe ile yürütülen çalışmalar, yine aynı hızıyla devam edecektir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Cafer TATLIBAL
Genel Müdür V.

TARİH	19.02.[illegible]
SAYI	412